II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE
van 14 juli 1999
betreffende steun van Duitsland ten behoeve van Weida Leder GmbH (Weida), Thüringen

(kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 3441)

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2000/194/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de voormelde bepalingen te hebben verzocht hun opmerkingen kenbaar te maken [1],

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

(1) Bij schrijven van 12 maart 1996 (geregistreerd op 21 maart 1996) heeft Duitsland bij de Commissie een krediet van 5 miljoen DEM aangemeld dat aan de in Weida (Thüringen) gevestigde onderneming Weida Leder GmbH was toegekend om herstructureringsmaatregelen te financieren. Bij brieven van 11 april, 28 mei, 3 juli, 26 augustus 1996 en 6 maart 1997 verzocht de Commissie om aanvullende inlichtingen, die Duitsland meedeelde bij brieven van 25 juli, 30 oktober, 7 november 1996, 20 januari en 26 mei 1997. In september 1997 werden tijdens een bijeenkomst van de diensten van de Commissie en de Duitse autoriteiten verdere inlichtingen verstrekt.

(2) Aanvankelijk werd de steunmaatregel geregistreerd onder N 242/96. Uit de door Duitsland verstrekte inlichtingen bleek evenwel dat Thüringen de onderneming, in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag, reeds in de periode 1995-1996 steun ter beschikking had gesteld vooraleer deze was aangemeld. Bijgevolg werd de zaak op 4 maart 1997 ingeschreven onder NN 30/97.

(3) Bij schrijven van 2 maart 1998 deelde de Commissie Duitsland mee dat zij besloten had ten aanzien van deze steun de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden. Het besluit van de Commissie over de inleiding van de procedure werd bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* [2]. Daarbij werd alle overige belanghebbenden verzocht hun opmerkingen over de genoemde steunmaatregelen kenbaar te maken. De Commissie heeft van belanghebbenden geen opmerkingen ontvangen.

(4) Bij schrijven van 26 juni 1998 deelde Duitsland de Commissie mee dat de onderneming op 28 mei 1998 de Gesamtvollstreckung (faillissement in de nieuwe Duitse deelstaten) had aangevraagd.

II. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUN

(5) Weida Leder GmbH komt voort uit het voormalige VEB Lederwerke Weida, dat in 1990 was omgevormd tot Lederwerke Weida GmbH. Deze in de stad Weida (Thüringen) gevestigde onderneming produceerde in hoofdzaak leer voor de meubelindustrie. De regio, die een hoog werkloosheidspercentage — 17 % — heeft, werd in het kader van het regionale beleid van de Gemeenschap erkend als doelstelling 1-gebied (een naar communautaire normen onderontwikkeld gebied), zodat

[1] PB C 256 van 14.8.1998, blz. 7.

[2] Zie noot 1.

daar regionale steun in de zin van artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag kan worden toegekend [1]. De onderneming had op het laatst 97 werknemers in dienst.

(6) In 1993 mislukte een eerste poging tot privatisering, waarna de aandelen van de onderneming opnieuw in de portefeuille van de Treuhandanstalt („THA") kwamen. Op 1 oktober 1993 werd de Gesamtvollstreckungsprocedure ingeleid.

(7) Om de onderneming toch nog een plaats op de markt te laten verwerven en ondertussen een passende koper te vinden, zette Thüringen een Auffanglösung (afsplitsingsconstructie) op, die het uit overwegingen inzake structuur- en arbeidsmarktbeleid duurzaam steunde, om in Oost-Thüringen — een gebied in bijzondere moeilijkheden — de enige volwaardige leerlooierij in de nieuwe Duitse deelstaten op lange termijn in stand te houden. Op 19 oktober 1993 werd Weida Leder GmbH opgericht, dat de activa overnam van de onderneming ten aanzien waarvan de Gesamtvollstreckung was ingeleid. Al haar aandelen waren in handen van Elster Management GmbH & Co Investitions- und Beteiligungs KG (hierna: „Elster KG"). Vanuit het oogpunt van het vennootschapsrecht kan deze constructie, met name gezien de aansprakelijkheidsverhoudingen tussen Elster KG en de Thüringen Aufbaubank (hierna: „TAB") — een publiekrechtelijk kredietinstelling die eigendom is van Thüringen — tot dusver niet als privatisering worden aangemerkt. Door het specifieke karakter van de markt leverde de zoektocht van Thüringen naar investeringen tot dusver geen resultaat op. Om haar activiteiten te kunnen voortzetten en met het oog op een privatisering de geplande herstructureringsmaatregelen te kunnen uitvoeren, heeft de onderneming in de voorbije jaren een investeringsprogramma verwezenlijkt waarvoor zij aanzienlijke steun heeft ontvangen. Doch ondanks alle financiële inspanningen kon de toestand van Weida Leder GmbH niet worden geconsolideerd. De geplande omzetdoelstellingen werden niet gehaald. Ten opzichte van de geplande winst bleef ook het bedrijfsresultaat onbevredigend. Ondanks nieuwe steun, om de liquiditeit te verzekeren en het voortbestaan van de onderneming mogelijk te maken, vroeg de onderneming op 28 mei 1998 de Gesamtvollstreckung aan.

(8) Voor de zuivering van het afvalwater van Weida Leder GmbH en de overige op het terrein gevestigde ondernemingen werd Abwasserreinigungsanlage Schlossmühlenweg Weida GmbH opgericht, waarvan de aandelen voor 98 % in handen waren van Weida Leder GmbH en voor 2 % van de stad Weida.

(9) Deze installatie dient uitsluitend voor de zuivering van het afvalwater van Weida Leder GmbH en de overige huurders van het industrieterrein. Aangezien deze laatste uitsluitende dienstverlenende bedrijven zijn, is daar alleen sprake van huishoudelijk vervuild water. Gelet op de aangevoerde hoeveelheden, is Weida nagenoeg de enige gebruiker van deze installatie.

(10) Tussen 1993 en 1997 ontving Weida Leder GmbH een reeks steunmaatregelen om de eind 1993 uitgewerkte Auffanglösung te stabiliseren en de ondernemingsstructuur in het kader van onderhandelingen met kandidaat-investeerders te verbeteren.

(11) Op 21 oktober 1993 kende Thüringen in het kader van zijn garantieprogramma voor MKB-investeringen, dat op 26 november 1993 door de Commissie werd goedgekeurd (steunmaatregel N 408/93) [2], een subsidie van 4,5 miljoen DEM toe als initiële financiering ter ondersteuning van de asset-deal van de Gesamtvollstreckung.

(12) Op 7 maart 1994 verleende Thüringen een garantie van 90 % voor een krediet van 8 miljoen DEM dat nodig was voor de consolidering van de bedrijfsactiviteiten (steunbedrag: 7,2 miljoen DEM). Op 16 september 1994 verleende de deelstaat nog een garantie van 90 %, voor een krediet van 4 miljoen DEM (steunbedrag: 3,6 miljoen DEM). Beide garanties werden in het kader van de garantierichtsnoeren van de deelstaat Thüringen verleend door de Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung (hierna: „LfA"). Kredietverstrekkers waren Dresdner Bank AG en TAB. Nadien werden aan de gegarandeerde kredieten meermaals nieuwe bestemmingen gegeven. Uiteindelijk werd 6,5 miljoen DEM gebruikt voor investeringen en 5,5 miljoen DEM als exploitatiemiddelen. Gezien de beperkte looptijd van de garantie tegenover de TAB was de looptijd van beide kredieten voorlopig beperkt tot 31 december 1997. Reden voor deze korte looptijd was de beoogde herfinanciering door een handelsbank. Daarbij viel, gelet op de toenmalige situatie van de onderneming, reeds van bij de toekenning van het krediet te voorzien dat een dergelijke herfinanciering binnen een overzienbare termijn niet haalbaar was, zodat een verlenging van de looptijd van de kredieten en de garanties noodzakelijk zou zijn.

(13) Behalve deze investerings- en bedrijfskredieten ontving de onderneming eind 1995 uit het consolideringsfonds (steunmaatregel NN 74/95) nog een krediet van 2 miljoen DEM ter dekking van het liquiditeitstekort dat was ontstaan door de toetreding tot de markt.

(14) Tussen februari 1996 en juli 1997 werd de liquiditeitspositie verder versterkt door een in opdracht van het Thüringse ministerie van Financiën toegekend nieuw krediet van 5 miljoen DEM. Ook werd ingestemd met een rangverlaging voor vorderingen ten belope van 4 miljoen DEM. Het krediet loopt af op 31 december 2000, en de rente bedroeg 8 % per jaar.

[1] Beschikking 94/266/EG van de Commissie, PB L 114 van 5.5.1994, blz. 21.

[2] Bij beschikking van 7 april 1998 (NN 142/97; schrijven SG(98) D/4313 van 2 juni 1998) heeft de Commissie de verlenging van deze steunregeling voor de periode 1997-2001 goedgekeurd. Omdat er evenwel aanzienlijke twijfel bestond over de verenigbaarheid van de wijze waarop deze steunregeling werd toegepast, opende de Commissie op 4 december 1998 de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag; besluit C 69/98, schrijven van de Commissie SG(98) D/11285 van 4 december 1998.

(15) Ondanks deze aanzienlijke overheidssteun was eind 1997 een nieuw krediet van TAB nodig — voor een bedrag van 1,5 miljoen DEM — om de liquiditeit veilig te stellen en het voortbestaan van de onderneming mogelijk te maken. Bovendien stemde de deelstaat als preferente crediteur in met een rangverlaging voor 2 miljoen DEM uitstaande kredieten, om de Gesamtvollstreckung van de activa van de onderneming te voorkomen.

(16) Bij besluiten van 19 januari 1995 en 21 oktober 1996 ontving Weida Leder GmbH uit de fondsen de Gemeinschaftsaufgabe „Verbetering van de regionale economische structuur", een door de Commissie goedgekeurde gemeenschappelijke steunregeling van de federale overheid en de deelstaten, investeringssubsidies ten bedrage van 1,84 miljoen DEM en 340 000 DEM. De subsidie van 340 000 DEM werd als gevolg van de inleiding van de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag niet meer uitgekeerd.

(17) Onderstaande tabel geeft een volledig overzicht van de overheidssteun die Weida Leder GmbH tot eind 1997 werd verleend.

Steunmaatregel	Datum goedkeuring	Steunbedrag (in miljoen DEM)
MKB-subsidie, C 69/98 (ex NN 118/98, ex ex 408/93 resp. N 480/94)	21.10.1993	4,5
Garantie van 90 % voor een krediet van 8 miljoen DEM	7.3.1994	7,2
Garantie van 90 % voor een krediet van 4 miljoen DEM	16.9.1994	3,6
Investeringssubsidie uit de Gemeinschaftsaufgabe, 1005/1006/N div.	15.12.1995, 10.7.1996, 17.9.1996	1,84
Krediet, steunmaatregel NN 74/95	12/1995	2,0
TAB-krediet	2.1.1996	5,0
TAB-krediet	11/1997	1,5
	Totaal	25,64

(18) Het bedrag van circa 12,9 miljoen DEM dat de dochteronderneming investeerde, werd voor 11,22 miljoen DEM — of 87 % — gefinancierd met overheidsmiddelen.

(19) Aangezien deze waterzuiveringsinstallatie voor de toekomst van de onderneming dringend noodzakelijk was, werd, overeenkomstig het besluit van de raad van bestuur van de Treuhandanstalt van 4 februari 1994, besloten dat de Treuhandanstalt voor 40 % zou participeren in de investeringen voor de bouw van de nieuwe installatie. De bijdrage van de Treuhandanstalt werd toegekend in de vorm van een niet-terugvorderbare subsidie van 4,84 miljoen DEM.

(20) Voorts kende Thüringen uit de fondsen van de Gemeinschaftsaufgabe „Verbetering van de regionale economische structuur" een investeringssubsidie van in totaal 6,38 miljoen DEM toe.

(21) De resterende 13 % (1,344 miljoen DEM) werden door Weida Leder GmbH ter beschikking gesteld in de vorm van een aandeelhouderslening. Deze werd gewaarborgd door een 90 %-overheidsgarantie van LfA. De looptijd van het krediet was volgens de leningsovereenkomst en de voor de garantie vastgestelde looptijd aanvankelijk beperkt tot 31 december 1997, maar had moeten worden verlengd als gevolg van de situatie van de onderneming (zie boven). Door ontoereikende inlichtingen beschikt de Commissie echter niet over actuele gegevens in verband met de gewijzigde voorwaarden voor deze lening en garantie.

(22) Onderstaande tabel geeft een overzicht van de samenstelling van de steun die de dochteronderneming van Weida Leder GmbH voor de waterzuiveringsinstallatie ontvangen heeft.

Steunmaatregel	Datum goedkeuring	Steunbedrag (in miljoen DEM)
Investeringssubsidie uit de Gemeinschaftsaufgabe	28.11.1994, 17.8.1995, 19.10.1995	5,95
Investeringssubsidie uit de Gemeinschaftsaufgabe	30.4.1997	0,43
Subsidie van de THA/Bundesanstalt für Vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS)	9/1994 tot 11/1995	4,84
Garantie van 90 % voor een aandeelhouderslening van Weida Leder GmbH ten belope van 1,344 miljoen DEM		1,21
	Totaal	12,43

(23) De totale steun aan Weida Leder GmbH en haar dochteronderneming Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH bedraagt circa 38 miljoen DEM. Daarentegen bleef de eigen bijdrage van de aandeelhouder Elster KG in de financiering van de herstructurering van Weida Leder GmbH beperkt tot het maatschappelijk kapitaal van 50 000 DEM, een garantie van 300 000 DEM die in het kader van de procedure voor de toekenning van een deelstaatgarantie was verleend door de stille vennoot van eerstgenoemde onderneming, de heer Jessen, en een in tijd beperkte solidaire borgstelling voor de op basis van de Gemeinschaftsaufgabe uitgekeerde investeringssubsidies.

(24) Bij de inleiding van de procedure uitte de Commissie twijfel ten aanzien van de toepasselijkheid van de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden [1] op bedrijven die met inzet van de activa uit een Gesamtvollstreckung opnieuw worden opgericht. Tot het tijdstip van de inleiding van de procedure was er geen haalbaar herstructureringsplan. Aangezien de financiële situatie van Weida Leder GmbH ondanks het massale gebruik van overheidsmiddelen zichtbaar verslechterde, waren er redenen om ernstig te twijfelen aan de levensvatbaarheid van de onderneming. Als gevolg van de nog niet doorgevoerde privatisering bleef de financiering van Weida Leder GmbH bovendien nog steeds voorlopig. Omdat er geen particuliere investeerder werd gevonden, kon ook niet worden uitgemaakt of het voorgenomen steunvolume in verhouding stond tot de herstructureringsinspanningen.

(25) Overigens betreurde de Commissie het ontbreken van relevante informatie waarmee zij de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met artikel 87 van het EG-Verdrag had kunnen onderzoeken.

[1] PB C 368 van 23.12.1994, blz. 12.

(26) De voor Weida Leder GmbH relevante markt is die van de gelooide producten [2]. Hoofdproduct van de looierijsector is leder, dat verwerkt wordt tot schoenen, kleding, lederwaren en meubelen.

(27) Valt in een aantal Aziatische, Amerikaanse en vooral Oost-Europese landen een aanzienlijke groei waar te nemen en spelen deze landen thans in de internationale concurrentie een belangrijke rol, dan wordt de West-Europese lederindustrie gekenmerkt door een aanhoudende capaciteitsinkrimping en productiedaling. Zo heeft de looierijsector een vierde van zijn omvang en een derde van zijn werknemers verloren. Sedert begin van de jaren tachtig is de sector gekrompen met meer dan 1 000 productie-eenheden en circa 30 000 werknemers. Het grootste verlies in productie-eenheden viel waar te nemen in de Noord-Europese landen. In Duitsland daalde het aantal looierijen bijzonder drastisch. Daarentegen is de omzet van de overblijvende looierijen in de Gemeenschap bijna verdubbeld (van circa 4 miljard EUR tot bijna 8 miljard EUR). De looierijen voeren productieaanpassingen door om te voldoen aan hogere kwaliteitseisen en te zorgen voor een modieus design.

(28) De ondernemingen zijn doorgaans bedrijven die sinds generaties in handen zijn van één familie. Bedrijven van de omvang van Weida (21 tot 100 werknemers) vertegenwoordigen slechts 8,5 % van het totale aantal ondernemingen.

(29) De schoenenindustrie vormt met 50 % de grootste communautaire afzetmarkt voor looierijproducten. De kledingsector is goed voor circa 20 %, de meubelindustrie voor circa 17 % en lederwaren voor 13 %.

(30) In de Gemeenschap wordt de lederindustrie geconfronteerd met een moeilijke economische situatie in Europa en toenemende concurrentie vanuit derde landen. Een duidelijke stijging van de vraag naar leer valt in de

[2] Zie Panorama der EU-Industrie 1997, blz. 4-25 (ook beschikbaar in het Engels en Frans).

Gemeenschap niet te verwachten. Aangezien de recente schandalen (zoals bv. BSE), die nadelige gevolgen hebben op het aanbod aan vellen en huiden en de prijzen scherp deden stijgen, de looierijen verder in moeilijkheden brengen, zullen vele kleine ondernemingen met een beperkte winstmarge problemen ondervinden om aan de nodige grondstoffen te geraken.

III. **OPMERKINGEN VAN DUITSLAND**

(31) In zijn opmerkingen over de bekendmaking over de inleiding van de procedure voerde Duitsland aan dat de maatregelen van Thüringen een ondersteuning zijn voor de in het kader van de Gesamtvollstreckung doorgevoerde asset-deal, die als privatisering moet worden aangemerkt. Terzelfder tijd werd toegegeven dat de rol van Elster KG moet worden beschouwd als die van interim-beheerder en dat bijgevolg moest worden vastgesteld dat de eigenlijke privatisering van de onderneming nog niet heeft plaatsgevonden. Voorts deelde Duitsland mee dat weliswaar een saneringsplan voor de onderneming voorhanden is, maar dat bij gebrek aan een particuliere investeerder die de onderneming wil overnemen, er nog geen plan bestaat voor een herstructurering op lange termijn. Aangezien de toekomstige evolutie van de onderneming noodzakelijkerwijs afhangt van de eventuele overnemer, kan ook geen gedetailleerd plan worden overgelegd. In dat opzicht dient het saneringsplan ter ondersteuning van de Auffanglösung voorlopig te volstaan als bewijs dat er een herstructureringsplan bestaat. Evenmin kon Duitsland instemmen met het argument van de Commissie dat de verwachte omzet- of winstcijfers niet konden worden bereikt. Wel gaf het toe dat op grond van de reële resultaten de aanvankelijk geplande omzetdoelstellingen moesten worden gecorrigeerd. Was aanvankelijk gepland dat in 1996 het break-even-point zou worden bereikt, dan werd deze doelstelling vervolgens voor 1998 in het vooruitzicht gesteld. Voorwaarde hiervoor was evenwel dat de onderneming van de banken waarbij zij schulden had, een vermindering van haar rentelast kon krijgen. Dit mislukte echter.

(32) Wat de rechtsgronden voor de toegekende steun betreft, voerde Duitsland aan dat de overheidsgaranties waren toegekend op grond van het LfA-garantieaanbod/de garantie van Thüringen, welke door de Commissie waren goedgekeurd. De financiële maatregelen van de THA/BvS voor de bouw van de waterzuiveringsinstallatie vormen een subsidie die gedekt is door de THA-regeling.

(33) Ten slotte deelde Duitsland mee dat Weida Leder GmbH op 28 mei 1998 de Gesamtvollstreckung had aangevraagd.

IV. **BEOORDELING VAN DE STEUNMAATREGELEN**

(34) De steun van Duitsland ten behoeve van Weida Leder GmbH en haar dochteronderneming Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH werd toegekend uit overheidsmiddelen. Deze steunmaatregelen vervalsen de mededinging op de interne markt omdat zij de betrokken onderneming in staat stellen een noodzakelijke bedrijfsinvestering bijna volledig met overheidsmiddelen te financieren. Aangezien dit voordeel het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt, vallen deze maatregelen onder de toepassing van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.

(35) Daar Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH voor 98 % in handen is van Weida Leder GmbH en hoofdzakelijk voor gebruik door Weida Leder GmbH bestemd was, wordt de steun aan eerstgenoemde onderneming onderzocht samen met de overige steunmaatregelen ten behoeve van Weida Leder GmbH.

(36) De steunmaatregelen van Thüringen en van de THA/BvS werden in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag toegekend grotendeels vóór de aanmelding ervan bij de Commissie.

(37) Bijgevolg moeten zij, voorzover zij niet gebaseerd zijn op een door de Commissie goedgekeurde regeling, overeenkomstig de algemene regels inzake de toekenning van overheidssteun als ad-hocsteun worden onderzocht.

Het Thürings garantieprogramma voor MKB-investeringen (C 69/98)

(38) Op 21 oktober 1993 kende Thüringen in het kader van het voormelde programma, dat op 26 november 1993 door de Commissie werd goedgekeurd, een subsidie toe van 4,5 miljoen DEM. In zijn aanmelding bij de Commissie van 26 augustus 1993 had Duitsland uitdrukkelijk verklaard dat deze steunregeling niet zou worden gebruikt om reddings- en herstructureringssteun toe te kennen. Weida Leder GmbH moest echter nog steeds als een onderneming in moeilijkheden worden beschouwd. Voorts werd de steun toegekend vooraleer de Commissie de regeling had goedgekeurd. Bijgevolg wordt zij ook niet door een goedgekeurde steunregeling gedekt.

Het Thürings fonds ter consolidering van ondernemingen in moeilijkheden (NN 74/95)

(39) Thüringen beriep zich op dit programma om in december 1995 een lening van 2 miljoen DEM toe te kennen. Is het consolideringsfonds weliswaar bestemd voor de redding en herstructurering van kleine en middelgrote ondernemingen, toch moet de naleving van de toepassingsvoorwaarden van deze regeling hier niet nader worden onderzocht omdat de Commissie deze regeling pas bij beschikking van 6 februari 1996 heeft goedgekeurd. De steun werd dus zonder goedkeuring van de Commissie toegekend en wordt bijgevolg niet gedekt door een goedgekeurde regeling.

Het LfA-garantieaanbod/de garantie van Thüringen

(40) Duitsland deelde mee dat de garanties ten belope van 90 % voor de op 7 maart en 16 september 1994 toegekende kredieten ten belope van, onderscheidenlijk,

8 miljoen DEM en 4 miljoen DEM, waren toegekend op grond van het LfA-garantieaanbod/de garantie van Thüringen. Het garantieaanbod bevatte geen aanwijzing dat de desbetreffende regeling toentertijd niet zou zijn aangemeld. In antwoord op de bij de inleiding van de procedure gestelde vraag om nadere inlichtingen, ontving de Commissie onvoldoende informatie om de verenigbaarheid van de steun te kunnen nagaan.

De Gemeinschaftsaufgabe „Verbetering van de regionale economische structuur"

(41) De investeringssubsidies van 1,84 miljoen DEM en 340 000 DEM werden toegekend in het kader van de goedgekeurde steunregeling Gemeinschaftsaufgabe „Verbetering van de regionale economische structuur". De investeringssubsidie van 340 000 DEM werd als gevolg van de inleiding van de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag niet meer uitgekeerd.

(42) Voor de waterzuiveringsinstallatie van de dochteronderneming van Weida Leder GmbH werden in totaal 6,38 miljoen DEM investeringssubsidies toegekend, die tussen november 1994 en april 1997 werden uitgekeerd. In het kader van de Gemeinschaftsaufgabe kan ook steun worden verleend ten behoeve van investeringen ter verbetering van infrastructuur die direct bruikbaar is voor bedrijven.

(43) Valt de steun die in het kader van de Gemeinschaftsaufgabe werd toegekend, weliswaar onder de toepassing van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, toch is hij als regionale investeringssteun op grond van artikel 87, lid 3, onder a), vrijgesteld van het algemene verbod op steun.

Tweede THA-regeling ([1])

(44) De 4,84 miljoen DEM steun van de THA/BvS ten behoeve van de bouw van een waterzuiveringsinstallatie is een niet-terugvorderbare subsidie, waarop de THA-regeling niet van toepassing is.

(45) Uit hetgeen hiervoor werd uiteengezet, volgt dat enkel de in het kader van de Gemeinschaftsaufgabe toegekende 8,22 miljoen DEM door een goedgekeurde regeling is gedekt. De resterende 29,85 miljoen DEM steun werd niet in het kader van een goedgekeurde regeling toegekend. Bij steun die onder geen enkele door de Commissie goedgekeurde regeling valt, kan de toepassing overwogen worden van artikel 87, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag (de afwijking voor „steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad"), aangezien het hoofddoel van de steunmaatregelen de herstructurering is van een onderneming in moeilijkheden.

(46) Dergelijke steun kan met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard indien aan de criteria van de kaderregeling is voldaan.

([1]) Beschikking van de Commissie betreffende steunregeling E 15/92. Deze regeling voorziet echter uitsluitend in garanties en kredieten.

(47) Bij de toepassing van de kaderregeling moet ermee rekening worden gehouden dat deze in de regel niet geldt voor nieuwe ondernemingen (Auffanglösung) die de activa overnemen van een onderneming ten aanzien waarvan de faillissementsprocedure werd ingeleid. Voor steun aan ondernemingen in de nieuwe Duitse deelstaten wordt van dit beginsel echter afgeweken omdat de overgang van een planeconomie naar een markteconomie bijzondere problemen oplevert. Een beperkt eigen vermogen is kenmerkend voor ondernemingen in de nieuwe Duitse deelstaten. Organiseert een nieuwe onderneming haar activiteiten als economische voortzetting van de over te nemen onderneming, dan kan het bijgevolg gerechtvaardigd zijn haar eveneens als onderneming in moeilijkheden te beschouwen. Gelet op de bijzondere problemen bij de overschakeling kan steun aan bedrijven die voortkomen uit een onderneming ten aanzien van wier activa een Gesamtvollstreckungsprocedure werd ingeleid, in bepaalde gevallen als herstructureringssteun worden aangemerkt. In dergelijke gevallen moeten de particuliere investeerders, die bij de oprichting van de nieuwe onderneming betrokken zijn, in aanzienlijke mate met eigen middelen bijdragen tot de herstructurering.

(48) In dit geval kan worden geconstateerd dat de financiering van de onderneming nog steeds provisoir is, aangezien Weida Leder GmbH tot dusver nog niet is geprivatiseerd. Bijgevolg is er geen bijdrage van de particuliere sector.

(49) Kort vóór het faillissement produceerde de looierij Weida Leder GmbH hoofdzakelijk leer voor de meubelindustrie. Kon de onderneming op deze markt geen vaste voet krijgen en waren er ook geen tekenen van enige verbetering merkbaar, toch werd de situatie van dit onderdeel van de leerindustrie als bevredigend beschouwd omdat de capaciteit blijkbaar voldoende werd benut. Desondanks werd er geen particuliere investeerder gevonden en werd de onderneming uitsluitend op voorlopige basis gefinancierd, om de activiteiten in stand te houden.

(50) Herstructureringssteun moet dienen om de begunstigde onderneming op lange termijn weer levensvatbaar te maken. Daartoe is een herstructureringsplan vereist waarbij door zowel fysieke als financiële herstructurering (bv. kapitaalinbreng, schuldvermindering) ervoor gezorgd wordt dat de onderneming opnieuw concurrerend wordt en zonder overheidssteun kan overleven. Zonder een dergelijk plan is volgens de Commissie sprake van loutere exploitatiesteun om verliezen te dekken; deze kan niet worden goedgekeurd zolang geen realistisch herstructureringsplan wordt ingediend ([2]). De levensvatbaarheid van de onderneming moet worden hersteld, zonder dat dit onaanvaardbare, ongunstige effecten heeft op de mededinging in de Gemeenschap. Het herstructureringsplan moet derhalve ruim en solide zijn en precies aangeven met welke omvattende

([2]) Zie bekendmaking van de Commissie in de zaak-Iritecna, PB C 328 van 25.11.1994, blz. 2; Beschikking 94/662/EG, PB L 258 van 6.10.1994, blz. 26; arrest van het Hof van Justitie van 14 september 1994 in de gevoegde zaken C-278/92, C-279/92 en C-280/92, Spanje/Commissie, Jurisprudentie 1994, blz. I-4103, r.o. 67, en artikel 6, lid 1, onder b), van de GATT-overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen, PB L 336 van 23.12.1994, blz. 156.

maatregelen de rendabiliteit van de onderneming op termijn zo zal worden hersteld dat de onderneming opnieuw alle kosten kan dekken en een minimale kapitaalopbrengst kan verkrijgen. Uit de tot dusver aan de Commissie voorgelegde gegevens valt niet met volledige zekerheid te concluderen dat de steun is verleend in het kader van een haalbaar herstructureringsplan dat concrete maatregelen bevat zodat de Commissie zich kan vergewissen van de positieve financiële resultaten van de betrokken maatregelen. In zijn antwoord van 26 juni 1998 op het schrijven waarin de Commissie de inleiding van de procedure had meegedeeld, verklaarde Duitsland dat in de huidige stand van zaken nog geen gedetailleerde planning kan worden voorgelegd, aangezien de toekomstige evolutie van de onderneming noodzakelijkerwijs afhangt van de eventuele overnemer.

(51) Bijgevolg kon ook niet worden aangetoond hoe de langetermijnrendabiliteit en levensvatbaarheid van de onderneming zal worden hersteld binnen een redelijk tijdsbestek en op grond van realistische veronderstellingen inzake de mogelijkheden waaronder deze in de toekomst zal functioneren. Bovendien is niet duidelijk of en hoe de onderneming haar kostenstructuur en hoge financiële lasten onder controle dacht te krijgen.

(52) Aangezien de Commissie in haar besluit tot inleiding van de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag Duitsland uitdrukkelijk had aangemaand alle relevante gegevens te verstrekken — met name wat een herstructureringsplan betreft — moet thans een beschikking worden gegeven op grond van de beschikbare informatie ([1]).

(53) Alle prognoses over de evolutie van de onderneming zijn foutief gebleken. Reeds vóór de inleiding van de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag was het hoogst onwaarschijnlijk dat de onderneming op middellange termijn in staat zou zijn kredieten ten belope van 20,5 miljoen DEM terug te betalen via een positieve cashflow. In de actuele prognoses van de onderneming werd voor 1998 uitgegaan van een negatief bedrijfsresultaat van 1,7 miljoen DEM. Bovendien kreeg een deel van deze kredieten door de instemming met een rangverlaging het karakter van eigen vermogen, zodat een terugbetaling van deze kredieten enkel mogelijk was via een gelijktijdige inbreng van het nodige eigen vermogen of via een aandeelhouderslening. Gezien de afnemende rendabiliteit, de toenemende verliezen, de dalende omzet en de drastisch stijgende schulden- en rentelast zag de onderneming zich uiteindelijk genoodzaakt om op 28 mei 1998 de Gesamtvollstreckung aan te vragen.

(54) Hieruit concludeert de Commissie dat de voorwaarden uit de kaderregeling niet zijn vervuld. De herstructureringssteun ten behoeve van Weida kan bijgevolg niet worden goedgekeurd.

([1]) Arrest van het Hof van Justitie van 5 oktober 1994 in zaak C 47/91, Italiaanse Republiek/Commissie, Jurisprudentie 1994, blz. I-4635, en — onder verwijzing naar het arrest van het Hof van 14 februari 1990 in zaak C-301/87, Franse Republiek/Commissie, Jurisprudentie 1990, blz. I-307 — bekrachtigd door het arrest van het Hof van 13 april 1994 in de gevoegde zaken C 324/90 en C 342/90 Duitsland en Pleuger Worthington/Commissie, Jurisprudentie 1994, blz. I-1173.

V. **CONCLUSIE**

(55) De Commissie stelt vast dat Duitsland in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag de betrokken steun heeft toegekend.

(56) Bij deze beoordeling van de Commissie werd de doorslag vooral gegeven door het feit dat er geen investeerder was die de onderneming wilde overnemen en doordat Duitsland verzuimd heeft een realistisch herstructureringsplan voor te leggen dat het herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming had mogelijk gemaakt. Voorts ontbreekt een bijdrage van de particuliere sector, zodat niet kan worden nagegaan in hoeverre de herstructureringsinspanningen in verhouding staan tot de geleverde steun.

(57) Evenmin kan er dus sprake van zijn dat voldaan is aan de voorwaarde uit de kaderregeling dat de rendabiliteit op lange termijn en de levensvatbaarheid van de onderneming dient te worden hersteld binnen een redelijk tijdsbestek en op grond van realistische veronderstellingen inzake de mogelijkheden waaronder deze in de toekomst zal functioneren. De aan Weide Leder GmbH en haar dochteronderneming toegekende steun kan dan ook niet worden goedgekeurd.

(58) Bijgevolg kan ook de afwijkingsbepaling uit artikel 87, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag niet worden toegepast voor de 29,85 miljoen DEM steun die Weide Leder GmbH en haar dochteronderneming ontvingen,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun ten belope van, onderscheidenlijk, 23,8 miljoen DEM en 6,05 miljoen DEM welke Duitsland aan, onderscheidenlijk, Weida Leder GmbH en Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH heeft toegekend, is op grond van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 2

1. Duitsland neemt alle nodige maatregelen om de in artikel 1 bedoelde en reeds onwettig ter beschikking gestelde steun van de begunstigden terug te vorderen.

2. De terugvordering geschiedt in overeenstemming met de nationaal-rechtelijke procedures. Het terug te vorderen bedrag omvat rente vanaf de datum waarop de onrechtmatige steun de begunstigden ter beschikking is gesteld tot de datum van de daadwerkelijke terugbetaling ervan. De rente wordt berekend op grond van de referentierentevoet welke wordt gehanteerd voor de berekening van het nettosubsidie-equivalent in het kader van regionale steunregelingen.

Artikel 3

Duitsland deelt de Commissie binnen twee maanden vanaf de kennisgeving van deze beschikking mee welke maatregelen het heeft genomen om hieraan te voldoen.

Artikel 4

De onderhavige beschikking is gericht tot de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 14 juli 1999.

Voor de Commissie

Mario MONTI

Lid van de Commissie